

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
Кафедра фізичної реабілітації
Кафедра основ медицини

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Факультет здоров'я та фізичного виховання

Кафедра фізичної реабілітації

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

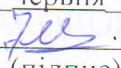
Курс II-IV

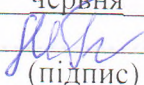
Форма навчання: денна

Ужгород 2021

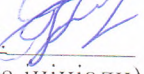
Наскрізна програма практичної підготовки студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія

Розробники: **Філак Я.Ф.** - кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри фізичної реабілітації;
Філак Ф.Г. - кандидат медичних наук, доцент кафедри основ медицини.
Мелега К.П. – кандидат медичних наук, доцент кафедри основ медицини.
Сабадош М.В. - кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичної реабілітації.

Наскрізна програма практик
затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації
Протокол від “ 30 ” червня 2021 року № 12
Завідувач кафедри (Філак Я.Ф.)
(підпис)

Наскрізна програма практик
затверджена на засіданні кафедри основ медицини
Протокол від “ 30 ” червня 2021 року № 14
Завідувач кафедри (Мелега К.П.)
(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання протокол № 10 від « 30 » червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Філак Ф.Г.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Практика студентів є важливою і невід'ємною складовою частиною навчального процесу з підготовки фахівців із фізичної терапії, ерготерапії та початковою ланкою в системі їх практичної підготовки до фахової діяльності на виробництві. Фізична терапія, ерготерапія - це сфера діяльності фахівця з ерготерапії та фізичної терапії пов'язана з використанням методів комплексного відновлення фізичного здоров'я та працездатності хворих при різних захворюваннях. Практична готовність до здійснення випускником вищого навчального закладу свого професійного призначення є інтегруючим показником якісної системи підготовки спеціалістів у вищій школі. Професійна діяльність у галузі фізичної терапії ерготерапії висуває високі вимоги до фахівців, їхньої особистості та професійної майстерності.

Наскрізна програма практики – це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст, міждисциплінарний зв'язок і послідовність проведення практик. В цьому документі визначено форму підведення їх підсумків, рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь і навичок, яких студенти мають набути під час проходження кожного виду практики. Базами практик студентів 2-4 курсів є профільні та медичні установи, які мають достатній рівень матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення, що розташовані в м. Ужгороді, Закарпатській області та з якими укладено відповідні договори на певний термін. Зміст програми практики регламентується обов'язковими нормативними документами МОН України та Ужгородського національного університету й відповідає профілю підготовки фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. Наскрізна програма практик розроблена відповідно до «Положення про проведення практики студентів Ужгородського національного університету», складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців бакалаврів першого рівня вищої освіти та навчального плану підготовки фізичних терапевтів, ерготерапевтів. Предметом практики є професійна діяльність фахівця з фізичної терапії та ерготерапії у відділеннях відновного лікування лікувально-профілактичних закладів, в закладах санаторно-курортного типу, в реабілітаційних центрах.

Метою практики є: закріплення професійних знань, умінь і навичок, що були набуті студентами під час навчання. Оволодіння методами діагностики внутрішніх захворювань та навичками догляду за хворими при різних патологічних станах. Оволодіння навичками диференційованого реабілітаційного обстеження хворого, методикою фізіотерапевтичних процедур, основами психологічної допомоги та правилам поведінки з хворими людьми; навичками складання програм комплексної реабілітації із застосуванням масажу, кінезітерапії, ерготерапії, фізіотерапевтичних процедур, нетрадиційних методів реабілітації. Прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Згідно з навчальним планом для студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія передбачено проведення безперервних і послідовних практик для одержання потрібного достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до ступеня вищої освіти "бакалавр".

Наскрізна програма практики студентів є основним навчально-методичним документом, яким охоплюються всі види практик студентів даної спеціальності на присудження їм рівня вищої освіти «Бакалавр» в Ужгородському національному університеті.

У наскрізній програмі практичної підготовки фахівців визначаються: мета і завдання, види, узагальнюючий зміст кожної практики, індивідуальні завдання для студентів, перелік занять і екскурсій під час практик, надається рекомендований список навчальних посібників до кожного виду практики, форми та методи поточного контролю рівня знань, умінь і навичок, встановлюються вимоги щодо оформлення звіту та матеріалів з практики, порядок підведення підсумків практики тощо, виходячи з вимог освітньої програми за фахом.

Основні обов'язки керівників практик та студентів- практикантів під час проходження практики

Обов'язки керівника практики від кафедри:

- контролює готовність баз практики і подає свої пропозиції, погоджені з деканатом, завідувачем кафедри факультету за два тижні до початку практики;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику, у тому числі й семінари, де знайомить студентів з порядком проходження практики та з технікою безпеки; надає студентам необхідні документи: направлення, завдання-програму, індивідуальне завдання, щоденник, журнал обліку роботи, методичні рекомендації тощо;
- повідомляє студентам про систему звітності практики;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість проходження практики відповідно до програми;
- проводить інструктаж студентів, забезпечує їх необхідною допоміжною методичною документацією (пам'ятками, методичними розробками, списком рекомендованої літератури, посібниками тощо);
- проводить інструктаж на базі практики разом з керівниками; закріплює студентів за робочими місцями;
- надає методичні рекомендації щодо складання індивідуальних календарних планів проходження практики студентів і затверджує їх після погодження з керівником від бази практики;
- знайомить керівників від бази практики з програмою практики й обов'язками, які покладаються на них;
- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану кожним студентом і надає необхідну допомогу;
- надає консультації студентам щодо виконання індивідуальних завдань і робочої програми практики;
- періодично інформує декана факультету, завідувача кафедри, про хід практики, вирішує з ними поточні питання;
- контролює виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, контролює ведення керівником від бази практики обліку відвідування студентами практики;
- по закінченню практики підводить підсумки, оцінює роботу кожного студента та складає звіт про проведення практики і надає його завідувачу кафедри у письмовій формі та звітується на засіданні кафедри про її проведення за затвердженою в університеті формою.

Обов'язки керівника практики від бази практики:

- забезпечує якісне проведення інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- забезпечує облік відвідування практики кожним студентом у його щоденнику на сторінці «Журнал відвідування». Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляє університет;
- веде облік виконаної кожним студентом роботи та оцінює її. Після закінчення практики дає письмову характеристику роботи студента. При необхідності на запрошення кафедри бере участь у підсумкових семінарах.

Обов'язки студентів-практикантів:

- до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на консультації з практики або в індивідуальному порядку);
- своєчасно прибути на базу практики;
- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- у повному обсязі виконати всі завдання програми практики;
- вести щоденник проходження практики;
- працювати не менше 6 годин на день; щодня представляти керівнику практики від бази щоденник для відмітки щодо своєї наявності на практиці;
- з дотриманням усіх вимог своєчасно оформити всі документи з практики у вигляді звіту, оформити щоденник і скласти залік з практики;
- проходити практику за строками, визначеними у наказі по університету. Зміна терміну проходження практики з поважних обставин або продовження терміну практики проводиться за рішенням кафедри, погодженого з деканатом, і затверджується розпорядженням першого проректора університету.

Студенти-практиканти несуть повну відповідальність за виконання робочої програми практики. Студент, який не виконав у повному обсязі робочу програму практики або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету за поданням декана факультету. У разі невиконання повного обсягу програми практики за поважної причини студент за поданням його заяви на ім'я ректора університету з доданням відповідних документів залишається на повторний курс.

Обов'язки старости групи студентів-практикантів на базі практики:

- складає розклад зайнятості практикантів на кожний день наступного тижня практики і зберігає його у секретаря директора бази практики;
- повідомляє студентів-практикантів про колективні консультації і семінари, виконує доручення керівників практики.

ВИДИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК СТУДЕНТІВ

Навчальним планом підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» кваліфікації «бакалавр» передбачені такі види практик:

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість проведення практики	Кількість ECTS кредитів	Кількість годин
2	IV	Пропедевтична клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії (навчальна)	4 тижні	6	180
3	VI	Клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях серцево-судинної і дихальної систем (виробнича)	4 тижні	6	180
4	VII	Клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях та порушень опорно-рухового апарату (виробнича)	4 тижні	6	180
4	VIII	Клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи (виробнича)	4 тижні	6	180

I. ПРОПЕДЕВТИЧНА КЛІНІЧНА ПРАКТИКА У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ НА II КУРСІ

Метою пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії є:

- оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок як основних складових змісту діяльності фізичного терапевта та ерготерапевта;
- закріплення і поглиблення у студентів спеціальних теоретичних знань в галузі фізичної терапії та ерготерапії, одержаних під час аудиторних (лекційних і практичних) занять;
- оволодіння практичними вміння, творчо застосовувати їх у процесі практичної роботи з пацієнтами;
- ознайомлення з нормативними документами, функціональними обов'язками і основними напрямками діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта;
- формування практичних вмінь і навичок проведення поглибленого ерготерапевтичного обстеження пацієнта з різними порушеннями;
- оволодіння на практиці комплексом методів і прийомів проведення ерготерапевтичної роботи з різними порушеннями;
- набуття соціально-особистісних компетенцій, необхідних для роботи в якості ерготерапевта в закладах соціальної сфери і охорони здоров'я;
- підготувати студентів до виконання обов'язків фізичного терапевта.

Відповідно до освітньої програми, пропедевтична клінічна у фізичній терапії, ерготерапії сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-1);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК-2);
- навички міжособистісної взаємодії (ЗК-3);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-10);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-11);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. (ЗК-12).

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

- здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання із зв'язок з охороною здоров'я (СК-1);
- здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції (СК-2);
- здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії (СК-3);
- здатність враховувати медичні, психологопедагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії (СК-4);
- здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (СК-6);
- здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії (СК-7);
- здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати (СК-10);
- здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії (СК-14).

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРАКТИКИ

Відповідно до освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія», проходження пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати проходження пропедевтичної клінічної практики	Шифр ПРН
Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	ПРН-2
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН-4
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.	ПРН-6
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	ПРН-7
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН-8
Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.	ПРН-9
Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПРН-15
Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	ПРН-16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії:

Очікувані результати проходження пропедевтичної клінічної практики	Шифр ПРН
Аналізувати хід і результати ерготерапевтичних занять, узагальнювати і адекватно оцінювати досвід фізичних терапевтів та ерготерапевтів закладів освіти;	ПРН-9
Систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних про пацієнтів з різними порушеннями;	ПРН-4
Здатність студентів проводити ерготерапевтичне обстеження пацієнтів/клієнтів, аналізувати його результати й діагностувати виявлені відхилення;	ПРН-6 ПРН-7
Складати різні види документів;	ПРН-8
Здійснювати спостереження за пацієнтами з різними порушеннями, планувати зміст всіх видів ерготерапевтичної роботи та проводити з ними роботу на основі диференційованого та індивідуального підходів;	ПРН-8
Здійснювати методично правильний вибір словесного матеріалу, наочних і технічних засобів навчання пацієнтів з різними порушеннями.	ПРН-15

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів проходження пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії є:

- Методи усного контролю: співбесіда.
- Методи письмового контролю: аналіз, звіт.
- Методи самоконтролю: самоаналіз.
- Спостереження за роботою студента з пацієнтами.
- Виконання індивідуального завдання.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл.

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Виконано повний обсяг програми пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії та індивідуального плану студента-практиканта. Успішна презентація звіту і звітної документації; творчий підхід до написання і проведення конспекту заняттєвого профілю, правильне оформлення щоденника, виготовлено допоміжний засіб чи наочно-дидактичний матеріал, який відповідає педагогічним і гігієнічним вимогам.
«добре»	Виконаний повний обсяг програми пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії, індивідуальний план студента-практиканта; під час оформлення щоденника допущені незначні помилки. Невпевнена презентація звіту і звітної документації. Допоміжний засіб чи наочний дидактичний матеріал потребує довершення.
«задовільно»	Виконано обсяг програми пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії та індивідуального плану студента-практиканта; включення у навчальний процес відбувалося за вимогою керівника практики; під час оформлення щоденника допущені значні помилки; нечітка презентація звіту і звітної документації, яка може бути доопрацьована за допомогою викладача.
«незадовільно»	Не виконаний обсяг програми пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії та індивідуального плану студента-практиканта; відсутність інтересу до включення у навчальний процес; представлена звітна документація не відповідає вимогам. Щоденник незаповнений. Студент-практикант не спроможний до виконання фахової діяльності.

Під час зарахування пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії керівник практики враховує:

- повноту виконання передбаченого програмою практики обсягу завдань;
- дисциплінованість студента, його ставлення до роботи;
- уміння застосовувати на практиці отримані в процесі навчання теоретичні знання;
- самостійність і творчий підхід до розв'язання поставлених завдань, вміння

- аналізувати отримані результати теоретично правильно їх обґрунтувати;
- уміння провести обстеження пацієнта;
 - відношення до практики, проявлення професійно-значущих якостей;
 - якість виконання всіх завдань і видів роботи під час проходження практики;
 - якість оформлення звітної документації та своєчасність у подачі керівнику практики.

Форми контролю: аналіз звітної документації (індивідуального плану роботи практиканта, характеристики); спостереження за заняттям, яке проводить фізичний терапевт і його аналіз; аналіз обстеження пацієнта за допомогою визначення антропометричних даних і виконання тестів; заповнює та аналізує карту біогеометричного профілю з пацієнтами.

Структура залікового кредиту пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії

Теоретично-практичні досягнення студентів-практикантів оцінюються за модульно рейтинговою системою. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 2, 3.

Таблиця 2

Оцінювання професійно-практичних досягнень студентів-практикантів

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів
1.	Зібрати медичну, облікову і статистичну документацію та ознайомитися із правилами її оформлення.	5
2.	Розробити 2 комплекси ЛФК.	10
3.	Провести первинне обстеження пацієнтів: загальні дані (паспортні дані); анамнез захворювання та життя, скарги.	10
4.	Провести обстеження хворих за протоколом.	10
5.	Визначити показники фізичного розвитку за допомогою методу антропометрії.	10
6.	Визначити оцінку фізичного розвитку.	10
7.	Визначити ризик розвитку серцево-судинних захворювань.	10
8.	Провести дослідження функціонального стану нервової системи за допомогою ортостатичної проби, статичної та динамічної координації.	10
9.	Провести дослідження за функціональною шкалою рівноваги Берга.	10
10.	Скласти звіт про проходження практики та отримати відгук керівника від бази практики, затверджений керівником установи.	10
11.	Ведення щоденника	5
	Разом	100

Таблиця 3

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F

35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 63 64 – 73	«задовільно»	E D
74 – 81 82 – 89	«добре»	C B
90 – 100	«відмінно»	A

Перелік індивідуальної звітної документації пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії

1. Щоденник пропедевтичної клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії.
2. Календарний план роботи практиканта (вміщено у щоденнику практики).
3. Звіт про пропедевтичну клінічну практику у фізичній терапії, ерготерапії з самоаналізом та самооцінкою про проходження практики.
4. Бланк біогеометричного профілю (оформлено у друкованому вигляді).
5. Два конспекти проведених практикантом занять з пацієнтами (вміщено у щоденнику практики).
6. Бланки проведення ММТ 5 шт (оформлено у друкованому вигляді).
7. Аналіз рівноваги за функціональною шкалою Берга.
8. Характеристика студента-практиканта, в якій міститься аналіз організаторських даних, рівень методичної підготовки та володіння практичними навичками; відмічається здатність студента проводити поточний та етапний контроль стану пацієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати. Характеристика затверджується підписом керівника практики від установи, в якій працював студент та печаткою відповідного закладу.

II. КЛІНІЧНА ПРАКТИКА У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ І ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМ (ВИРОБНИЧА)

Метою вивчення навчальної дисципліни «Клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи (виробнича)» є підготовка студентів до виконання професійних обов'язків фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, формування у здобувачів позитивного ставлення до своєї професії, набуття і удосконалення вмінь і навичок у використанні засобів і методів фізичної терапії, ерготерапії при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем.

Клінічна практика є однією з основних форм освітньо-професійної підготовки студентів-бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, у ході якої здійснюється закріплення їх теоретичних знань і удосконалення практичної підготовленості до роботи в якості фахівця з фізичної терапії, ерготерапії.

Виробничу клінічну практику при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем бакалаври спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» проходять на третьому курсі навчання у 6 семестрі з відривом від навчальних занять на базі лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я області (поліклінік, лікарень, санаторіїв, лікарсько-фізкультурного диспансеру, реабілітаційних центрів) на посаді асистента фізичного терапевта, ерготерапевта.

Програмні компетентності, які набуваються:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 3).

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПР 04
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.	ПР 06
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	ПР 07
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної	ПР 08

етики.	
Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.	ПР 09
Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.	ПР 11
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПР 12
Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	ПР 13
Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.	ПР 14
Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПР 15
Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	ПР 16
Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.	ПР 17
Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	ПР 18

Очікувані результати навчання:

Знати: анатомо-морфологічні особливості будови та функції серцево-судинної системи та дихальної систем; патогенетичні механізми розвитку функціональних порушень серцево-судинної і дихальної систем; основні симптоми та синдроми при патології органів серцево-судинної і дихальної систем; тести, методи і методики обстеження стану серцево-судинної та дихальної систем, які використовуються у фізичній терапії та ерготерапії; сучасні підходи до лікування, показання та протипоказання до застосування методів фізичної терапії і ерготерапії у разі кардіологічної та пульмонологічної патології; основні правила медичної етики та деонтології при роботі з пацієнтами у клініці внутрішньої медицини.

Вміти: проводити опитування пацієнта/клієнта з порушеннями серцево-судинної та дихальної систем для визначення порушень функції, активності та участі, використовуючи відповідний інструментарій (антропометрія, огляд, пальпація, перкусія, аускультация, визначення та оцінка пульсу і артеріального тиску, функціональні тести, спірометрія, пікфлоуметрія, пульсооксиметрія); документувати дані реабілітаційного обстеження згідно професійних інструкцій фізичного терапевта і вимог бази практики; трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

Розвинути здатність: використовувати дані реабілітаційного обстеження при складанні індивідуальних програм з фізичної терапії, ерготерапії для пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної та дихальної систем, в тому числі за наявності ускладнень та супутньої патології (встановлювати цілі втручання, розробляти технологію втручання); добирати засоби, методи та форми фізичної терапії, ерготерапії з урахуванням індивідуальних психологічних та функціональних особливостей стану пацієнта з порушеннями серцево-судинної та дихальної систем; здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта з серцево-судинними та респіраторними захворюваннями.

Оволодіти навичками: реалізовувати програму фізичної терапії, ерготерапії в

пацієнтів/клієнтів із захворюваннями серцево-судинної та дихальної систем та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності; вмінням прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів із захворюваннями серцево-судинної та дихальної систем; аналізувати результати та коректувати хід виконання програм фізичної терапії, діючи у межах затверджених клінічних настанов/протоколів.

Демонструвати уміння: спілкування з пацієнтом/клієнтом з захворюванням серцево-судинної та дихальної системи, іншими групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді; навчати пацієнта прийомам самообслуговування, навчати опікунів/родичів пацієнта прийомам догляду за пацієнтом, залучати їх до реабілітаційного процесу, безпечно реалізовувати програму з фізичної терапії; передбачати та визначати реакцію пацієнта на проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії; засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

Пропонований короткий зміст дисципліни (перелік тем)

Зміст Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи ОП «Фізична терапія, ерготерапія» полягає у набутті студентами практичних вмінь і навичок роботи на посаді асистента фізичного терапевта, ерготерапевта в лікувально-профілактичних закладах та реабілітаційних центрах, що і визначає її основну мету. Діяльність студента на практиці має дві складові частини, що доповнюють одна одну: індивідуальну роботу у реабілітаційному відділенні під керівництвом керівника практики від бази (120 годин) та самостійну роботу (60 годин).

Індивідуальна робота студента у період проходження виробничої клінічної практики

Практична діяльність студентів складається із щоденної 6-ти годинної роботи у реабілітаційному відділенні на Базі практики, де проходять лікування пацієнти з захворюваннями серцево-судинної та дихальної систем. У ході практики студент включається у процес фізичної терапії, ерготерапії конкретного лікувально-профілактичного закладу, який включає наступні розділи:

- спостереження за роботою фізичних терапевтів, ерготерапевтів, які працюють на базі практики;
- проведення реабілітаційного обстеження пацієнта відповідно до клінічного діагнозу (збір анамнезу шляхом опитування пацієнта, а також членів його родини, лікуючих лікарів; використання методів обстеження, тестів, які прийняті у фізичній терапії та ерготерапії, при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи, інших систем та органів);
- визначення наявних порушень у пацієнта за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я; виявлення основних проблем зі здоров'ям та складання реабілітаційного прогнозу;
- планування індивідуальних програм фізичної терапії, визначення короткотермінових та довготермінових цілей;
- проведення реабілітаційних втручань (заходів) з використанням різних форм кінезіотерапії, методів масажу, механотерапії, апаратної фізіотерапії, ерготерапевтичних маніпуляцій та оцінка їх ефективності;
- здійснення у процесі реабілітації оперативного, поточного та етапного контролю за станом пацієнта з оцінкою ефективності проведення програм фізичної терапії та ерготерапії й аналізом отриманих результатів;
- оволодіння та удосконалення методики проведення занять з фізичної терапії, ерготерапії; проведення корекції програми реабілітаційного втручання з урахуванням результатів спостереження та повторних обстежень пацієнтів;

- спілкування з пацієнтом та членами його сім'ї з метою надання чітких вказівок для заохочення та досягнення оптимального результату; надання практичних рекомендацій щодо подальшого відновлення функцій, правильного поведіння (переміщення, адаптаційного обладнання);

- співпраця в процесі проходження практики з медичним персоналом та пацієнтами лікувально-реабілітаційного закладу, дотримуючись деонтологічних принципів спілкування; збереження конфіденційності інформації про пацієнта, уникаючи обговорення її зі сторонніми особами;

- участь у методичних семінарах, інструктивних і організаційних нарадах, які проводяться для працівників установи, та інструктивних заняттях, які проводяться керівниками практики від кафедри;

- проведення санітарно-просвітницької роботи, яка включає проведення бесід із хворими та їх рідними про роль і ефективність впливу реабілітаційних заходів, безпеку шкідливих звичок, профілактику гіподинамії та формування здорового способу життя; допомога медичному персоналу відділення у оформленні наочної агітації тощо.

Свою практичну діяльність студент узгоджує з процесом лікування, розпорядком дня пацієнта. Студент-практикант вступає у професійне спілкування з лікарями та іншим персоналом реабілітаційного відділення, виявляючи ініціативу і наполегливість у засвоєнні відповідних знань, умінь, навичок та норм поведінки. Студент налагоджує професійні стосунки з лікарями, фізичними терапевтами, ерготерапевтами, середнім та молодшим медичним персоналом, розвиває навички спілкування з пацієнтами, заохочує і навчає їх для досягнення цілей реабілітації. Під час практики студент постійно працює з науково-методичною літературою, підвищує свій фаховий рівень, вивчає нормативні документи тощо.

Самостійна робота студента у період проходження виробничої клінічної практики

Самостійна робота студента у період проходження Клінічної практики має важливе значення для якісного опанування програми практики і підготовки до проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії і включає:

- аналіз науково-методичної літератури з проблем фізичної терапії, ерготерапії хворих на серцево-судинні та респіраторні захворювання;

- протоколювання й аналіз проведених занять з фізичної терапії, ерготерапії, інших видів реабілітаційної роботи;

- підбір необхідного методичного матеріалу для організації й проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії;

- оформлення документів планування та обліку практичної роботи студента-практиканта (щоденник практиканта, документи звітності тощо).

За період проходження практики студенти повинні підготувати плани-конспекти 5 реабілітаційних програм з акцентом на певний вид реабілітаційного втручання, проведених студентом-практикантом під наглядом фізичного терапевта, ерготерапевта для пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної або дихальної системи. У реабілітаційних програмах повинні бути відображені:

- методика збору анамнезу для хворих різних нозологій (відповідно профілю клінічної практики);

- методика проведення реабілітаційного обстеження хворого з відповідною нозологією;

- сформульовано реабілітаційний діагноз;

- визначено мету та завдання фізичної терапії, ерготерапії, етап реабілітації, руховий режим тощо;

- визначено засоби фізичної терапії, ерготерапії, їх дозування, послідовність застосування, організаційні та методичні особливості занять;

- наведені методичні розробки, які студент-практикант склав під час проходження практики (плани-конспекти занять з кінезіотерапії, інших видів реабілітаційної роботи

тощо);

- проведено аналіз ефективності індивідуальної програми з фізичної терапії, надані рекомендації щодо наступного проведення реабілітаційних заходів шляхів.

Форми і методи контролю, критерії оцінювання

Контроль виконання студентами завдань практики здійснюється відповідальними керівниками практики від кафедри та бази практики. Студенти-практиканти повинні виконувати свою роботу згідно індивідуального графіку та плану роботи.

Виробнича Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи оцінюється за всіма видами діяльності у процесі проведення поточного та підсумкового модульного контролю відповідно до розробленої системи балів.

Поточний контроль здійснюється керівниками практики упродовж проходження студентами виробничої клінічної практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної діяльності, дотримання трудової дисципліни та виконання завдань практики (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання поточного контролю під час виробничої клінічної практики

Показники	Бали
Відпрацювання робочого часу (за кожен робочий день практики нараховується по 1 балу)	0-20
Повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази	0-15
Вчасність та якість оформлення студентом щоденника практики і звітних матеріалів	0-10
Виконання індивідуальних завдань (складання реабілітаційних програм)	0-15
Загальна оцінка	0-60

Підсумковий контроль проводиться по завершенню Клінічної практики шляхом оцінювання цілісної систематичної практичної діяльності студентів упродовж періоду проходження практики. Предметом оцінювання якості практичної підготовки студента є рівень набутих ним практичних знань та навичок, уміння вести полеміку та захищати запропоновані у звіті положення. Загальна форма звітності студентів-бакалаврів за практику – письмовий звіт. Звіт з практики захищається здобувачем освіти при комісії, призначеній завідувачем кафедри. Диференційований залік з практики проводиться відповідальним за практику від базової кафедри, у присутності всієї навчальної групи у формі усної доповіді студента про виконану під час практики роботу з урахуванням відповідей на запитання та оцінки за його письмовий звіт. Максимальна оцінка – 40 балів. Вона визначається у відповідності з даними таблиці 2.

Таблиця 2

Оцінювання демонстрації набутих знань і вмінь, захисту звіту про практику

Кількість балів	Критерії оцінювання
40-31	Якщо доповідь і відповіді на запитання вірні й повні
30-21	Якщо доповідь недостатньо повна, а відповіді недостатньо вірні або викладені з незначними помилками
20-11	Якщо доповідь неповна, а відповіді в основному вірні, але викладені зі значними помилками
1-0	Якщо доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи

Отже, якість практичної підготовки студента під час проходження виробничої

Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи оцінюється у 100 балів за такими показниками поточного і підсумкового модульного контролю:

- 1) відпрацювання робочого часу практики студентом на клінічній базі;
- 2) повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази;
- 3) вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику і представлення на перевірку керівнику;
- 4) повнота і якість виконання індивідуальних завдань (складання реабілітаційних програм)
- 5) демонстрація набутих практичних знань і вмінь, захист звіту про практику.

Рейтингова залікова оцінка студента дорівнює сумі оцінок за поточний і підсумковий модульний контроль (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала підсумкового залікового модульного контролю

Показники	Бали
Оцінка за захист звітів про практику та демонстрацію набутих студентом практичних знань і вмінь	0-40
Поточний контроль	0-60
Загальна оцінка	0- 100

Таким чином, за отриманою студентом загальною сумою балів поточного та підсумкового модульного контролю керівник практики від університету виставляє оцінку в залікову відомість і залікову книжку за шкалою ECTS та національною шкалою (табл.4).

Таблиця 4

Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

III. КЛІНІЧНА ПРАКТИКА У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ТА ПОРУШЕНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ (ВИРОБНИЧА)

Метою вивчення навчальної дисципліни «Клінічна практика у фізичній терапії,

ерготерапії при захворюваннях та порушеннях опорно-рухового апарату (виробнича)» є однією з основних форм їх освітньо-професійної підготовки, у ході якої здійснюється закріплення теоретичних знань і удосконалення та практичної професійної підготовки до роботи в якості асистента фізичного терапевта. Характеризується високим ступенем самостійності і відповідальності, розширенням обсягу і складності змісту роботи: студент опановує основні напрямки, сучасні методи і форми організації діяльності фахівця з фізичної терапії, ерготерапії.

Клінічна практика є однією з основних форм освітньо-професійної підготовки студентів-бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, у ході якої здійснюється закріплення їх теоретичних знань і удосконалення практичної підготовленості до роботи в якості фахівця з фізичної терапії, ерготерапії.

Виробничу клінічну практику у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях та порушеннях опорно-рухового апарату (виробнича) бакалаври спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» проходять на четвертому курсі навчання у 7 семестрі з відривом від навчальних занять на базі лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я області (поліклінік, лікарень, санаторіїв, лікарсько-фізкультурного диспансеру, реабілітаційних центрів) на посаді асистента фізичного терапевта, ерготерапевта.

Програмні компетентності, які набуваються

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 3).

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану

пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.	ПРН 06
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	ПРН 07
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН 08
Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.	ПРН 09
Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.	ПРН 11
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПРН 12
Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	ПРН 13
Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.	ПРН 14
Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПРН 15
Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	ПРН 16
Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.	ПРН 17
Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	ПРН 18

Очікувані результати навчання

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знання: Етіологію, патогенез, клінічний перебіг захворювання опорно-рухового апарату. Мету і завдання виробничої клінічної практики при і захворюваннях опорно-рухового апарату в лікувально-профілактичному закладі, програму проведення практики та план роботи на практиці. Практичне застосування засобів, форм і методів фізичної терапії залежно від загального стану хворого, методу лікування, перебігу	ПРН 04 ПРН 16

післяопераційного періоду, супутніх захворювань. Набути практичний досвід з фізичної терапії при роботі з пацієнтами ОРА.	
Розуміння: Принципи практичного застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії в лікарняному і післялікарняному періодах реабілітації при захворюваннях опорно-рухового апарату. Розуміння клінічної картини захворювання, її перебіг та цілеспрямоване практичне застосування програми фізичної терапії, ерготерапії залежно від перебігу захворювання, функціональних порушень. Засоби, форми фізичної терапії, які практично застосовуються при різних патологічних станах. Ознайомлення з особливостями застосування фізіотерапії, озокеритобальнеотерапії. Тракувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).	ПРН 07 ПРН 14 ПРН 15
Застосувати: практичні вміння та навички при обстеженні пацієнтів з захворюваннями, порушеннями функцій ОРА. Розробити та застосувати програму фізичної терапії для даної категорії пацієнтів з метою відновлення рухової функції пацієнтів, пошук шляхів покращення якості практичних навичок, використовуючи сучасні технології. Практично реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії та вміти практично провести фізіотерапевтичні процедур у терапії. Навчати пацієнта прийомам самообслуговування, навчати опікунів/родичів пацієнта прийомам догляду за пацієнтом, залучати їх до реабілітаційного процесу, безпечно реалізовувати програму з фізичної терапії. Оцінювати стан здоров'я, фізичний розвиток, рухові можливості.	ПРН 06 ПРН 12
Аналізувати: результати лабораторних та інструментальних методів діагностики, типову клінічну картину найбільш поширених захворювань ОРА. Аналізувати клінічний перебіг захворювання, ефективність проведення реабілітаційних заходів у осіб з захворюваннями та порушеннями ОРА. Проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнтів відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.	ПРН 13 ПРН 18
Здатність бакалаврів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок, наукової інтерпретації результатів практичної діяльності. Проводити клінічне та інструментальне дослідження пацієнтів при захворюваннях ОРА. Здатність розробити та практично проводити фізичну терапію, ерготерапію осіб різного віку, при захворюваннях та прорухах функцій ОРА. Володіти практично технікою та параметрами проведення фізіотерапевтичних процедур у травматології і ортопедії.	ПРН 09 ПРН 11 ПРН 14
Оцінювання готовності бакалаврів до самостійного виконання практичних професійних завдань в травматології. Проведення практичних реабілітаційних заходів при захворюваннях ОРА, трактування даних лабораторних та інструментальних методів обстеження травматологічних хворих. Оцінювати вибір необхідних методик фізичної терапії, ерготерапії (масаж, лікувальна гімнастика, механотерапія, тощо), якість їх виконання на всіх етапах реабілітації (стаціонарному, амбулаторно- поліклінічному, санаторно-курортному) при захворюваннях та порушених функцій ОРА.	ПРН 08 ПРН 17

Пропонований короткий зміст дисципліни (перелік тем)

Зміст Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях та порушеннях ОРА ОП «Фізична терапія, ерготерапія» полягає у набутті студентами практичних вмінь і навичок роботи на посаді асистента фізичного терапевта, ерготерапевта в лікувально-профілактичних закладах та реабілітаційних центрах, що і визначає її основну мету. Діяльність студента на практиці має дві складові частини, що

доповнюють одна одну: індивідуальну роботу у реабілітаційному відділенні під керівництвом керівника практики від бази (120 годин) та самостійну роботу (60 годин).

Індивідуальна робота студента у період проходження виробничої клінічної практики

Практична діяльність студентів складається із щоденної 6-ти годинної роботи у реабілітаційному відділенні на Базі практики, де проходять лікування пацієнти з захворюванням та порушеннями ОРА. У ході практики студент включається у процес фізичної терапії, ерготерапії конкретного лікувально-профілактичного закладу, який включає наступні розділи:

- спостереження за роботою фізичних терапевтів, ерготерапевтів, які працюють на базі практики;

- проведення реабілітаційного обстеження пацієнта відповідно до клінічного діагнозу (збір анамнезу шляхом опитування пацієнта, а також членів його родини, лікуючих лікарів; використання методів обстеження, тестів, які прийняті у фізичній терапії та ерготерапії, при захворюваннях та порушеннях ОРА, інших систем та органів);

- визначення наявних порушень у пацієнта за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я; виявлення основних проблем зі здоров'ям та складання реабілітаційного прогнозу;

- планування індивідуальних програм фізичної терапії, визначення короткотермінових та довготермінових цілей;

- проведення реабілітаційних втручань (заходів) з використанням різних форм кінезіотерапії, методів масажу, механотерапії, апаратної фізіотерапії, ерготерапевтичних маніпуляцій та оцінка їх ефективності;

- здійснення у процесі реабілітації оперативного, поточного та етапного контролю за станом пацієнта з оцінкою ефективності проведення програм фізичної терапії та ерготерапії й аналізом отриманих результатів;

- оволодіння та удосконалення методики проведення занять з фізичної терапії, ерготерапії; проведення корекції програми реабілітаційного втручання з урахуванням результатів спостереження та повторних обстежень пацієнтів;

- спілкування з пацієнтом та членами його сім'ї з метою надання чітких вказівок для заохочення та досягнення оптимального результату; надання практичних рекомендацій щодо подальшого відновлення функцій, правильного поведіння (переміщення, адаптаційного обладнання);

- співпраця в процесі проходження практики з медичним персоналом та пацієнтами лікувально-реабілітаційного закладу, дотримуючись деонтологічних принципів спілкування; збереження конфіденційності інформації про пацієнта, уникаючи обговорення її зі сторонніми особами;

- участь у методичних семінарах, інструктивних і організаційних нарадах, які проводяться для працівників установи, та інструктивних заняттях, які проводяться керівниками практики від кафедри;

- проведення санітарно-просвітницької роботи, яка включає проведення бесід із хворими та їх рідними про роль і ефективність впливу реабілітаційних заходів, небезпеку шкідливих звичок, профілактику гіподинамії та формування здорового способу життя; допомога медичному персоналу відділення у оформленні наочної агітації тощо.

Свою практичну діяльність студент узгоджує з процесом лікування, розпорядком дня пацієнта. Студент-практикант вступає у професійне спілкування з лікарями та іншим персоналом реабілітаційного відділення, виявляючи ініціативу і наполегливість у засвоєнні відповідних знань, умінь, навичок та норм поведінки. Студент налагоджує професійні стосунки з лікарями, фізичними терапевтами, ерготерапевтами, середнім та молодшим медичним персоналом, розвиває навички спілкування з пацієнтами, заохочує і навчає їх для досягнення цілей реабілітації. Під час практики студент постійно працює з науково-методичною літературою, підвищує свій фаховий рівень, вивчає нормативні документи тощо.

Самостійна робота студента у період проходження виробничої клінічної практики

Самостійна робота студента у період проходження Клінічної практики має важливе значення для якісного опанування програми практики і підготовки до проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії і включає:

- аналіз науково-методичної літератури з проблем фізичної терапії, ерготерапії пацієнтів із захворюваннями нервової системи;
- протоколювання й аналіз проведених занять з фізичної терапії, ерготерапії, інших видів реабілітаційної роботи;
- підбір необхідного методичного матеріалу для організації й проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії;
- оформлення документів планування та обліку практичної роботи студента-практиканта (щоденник практиканта, документи звітності тощо).

За період проходження практики студенти повинні підготувати плани-конспекти 5 реабілітаційних програм з акцентом на певний вид реабілітаційного втручання, проведених студентом-практикантом під наглядом фізичного терапевта, ерготерапевта для пацієнтів із захворюваннями ОРА. У реабілітаційних програмах повинні бути відображені:

- методика збору анамнезу для хворих різних нозологій (відповідно профілю клінічної практики);
- методика проведення реабілітаційного обстеження хворого з відповідною нозологією;
- сформульовано реабілітаційний діагноз;
- визначено мету та завдання фізичної терапії, ерготерапії, етап реабілітації, руховий режим тощо;
- визначено засоби фізичної терапії, ерготерапії, їх дозування, послідовність застосування, організаційні та методичні особливості занять;
- наведені методичні розробки, які студент-практикант склав під час проходження практики (плани-конспекти занять з кінезіотерапії, інших видів реабілітаційної роботи тощо);
- проведено аналіз ефективності індивідуальної програми з фізичної терапії, надані рекомендації щодо наступного проведення реабілітаційних заходів.

Форми і методи контролю, критерії оцінювання

Контроль виконання студентами завдань практики здійснюється відповідальними керівниками практики від кафедри та бази практики. Студенти-практиканти повинні виконувати свою роботу згідно індивідуального графіка та плану роботи.

Виробнича Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях та порушеннях ОРА оцінюється за всіма видами діяльності у процесі проведення поточного та підсумкового модульного контролю відповідно до розробленої системи балів.

Поточний контроль здійснюється керівниками практики упродовж проходження студентами виробничої клінічної практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної діяльності, дотримання трудової дисципліни та виконання завдань практики (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання поточного контролю під час
виробничої клінічної практики

Показники	Бали
Відпрацювання робочого часу <i>(за кожен робочий день практики нараховується по 1 балу)</i>	0-20
Повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази	0-15
Вчасність та якість оформлення студентом щоденника практики і звітних матеріалів	0-10 0-15

Виконання індивідуальних завдань (складання реабілітаційних програм)	
Загальна оцінка	0-60

Підсумковий контроль проводиться по завершенню Клінічної практики шляхом оцінювання цілісної систематичної практичної діяльності студентів упродовж періоду проходження практики. Предметом оцінювання якості практичної підготовки студента є рівень набутих ним практичних знань та навичок, уміння вести полеміку та захищати запропоновані у звіті положення. Загальна форма звітності студентів-бакалаврів за практику – письмовий звіт. Звіт з практики захищається здобувачем освіти при комісії, призначеній завідувачем кафедри. Диференційований залік з практики проводиться відповідальним за практику від базової кафедри, у присутності всієї навчальної групи у формі усної доповіді студента про виконану під час практики роботу з урахуванням відповідей на запитання та оцінки за його письмовий звіт. Максимальна оцінка – 40 балів. Вона визначається у відповідності з даними таблиці 2.

Таблиця 2

Оцінювання демонстрації набутих знань і вмінь, захисту звіту про практику

Кількість балів	Критерії оцінювання
40-31	Якщо доповідь і відповіді на запитання вірні й повні
30-21	Якщо доповідь недостатньо повна, а відповіді недостатньо вірні або викладені з незначними помилками
20-11	Якщо доповідь неповна, а відповіді в основному вірні, але викладені зі значними помилками
1-0	Якщо доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи

Отже, якість практичної підготовки студента під час проходження виробничої Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях та порушеннях ОРА оцінюється у 100 балів за такими показниками поточного і підсумкового модульного контролю:

- 1) відпрацювання робочого часу практики студентом на клінічній базі;
- 2) повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази;
- 3) вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику і представлення на перевірку керівнику;
- 4) повнота і якість виконання індивідуальних завдань (складання реабілітаційних програм)
- 5) демонстрація набутих практичних знань і вмінь, захист звіту про практику.

Рейтингова залікова оцінка студента дорівнює сумі оцінок за поточний і підсумковий модульний контроль (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала підсумкового залікового модульного контролю

Показники	Бали
Оцінка за захист звітів про практику та демонстрацію набутих студентом практичних знань і вмінь	0-40
Поточний контроль	0-60
Загальна оцінка	0- 100

Таким чином, за отриманою студентом загальною сумою балів поточного та підсумкового модульного контролю керівник практики від університету виставляє оцінку в залікову відомість і залікову книжку за шкалою ECTS та національною шкалою (табл.4).

Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

IV. КЛІНІЧНА ПРАКТИКА У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ (ВИРОБНИЧА)

Метою вивчення навчальної дисципліни «Клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи (виробнича)» є підготовка студентів до виконання професійних обов'язків фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, формування у здобувачів позитивного ставлення до своєї професії, набуття і удосконалення вмінь і навичок у використанні засобів і методів фізичної терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи.

Клінічна практика є однією з основних форм освітньо-професійної підготовки студентів-бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, у ході якої здійснюється закріплення їх теоретичних знань і удосконалення практичної підготовленості до роботи в якості фахівця з фізичної терапії, ерготерапії.

Виробничу клінічну практику при захворюваннях нервової системи бакалаври спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» проходять на четвертому курсі навчання у 8 семестрі з відривом від навчальних занять на базі лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я області (поліклінік, лікарень, санаторіїв, лікарсько-фізкультурного диспансеру, реабілітаційних центрів) на посаді асистента фізичного терапевта, ерготерапевта.

Програмні компетентності, які набуваються

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 3).

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.	ПРН 06
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	ПРН 07
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН 08
Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.	ПРН 09
Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.	ПРН 11
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПРН 12
Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	ПРН 13
Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення	

реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.	ПРН 14
Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПРН 15
Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	ПРН 16
Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.	ПРН 17
Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	ПРН 18

Очікувані результати навчання

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати: анатомо-морфологічні особливості будови та функції нервової системи, загальні принципи класифікації неврологічних захворювань. Причини виникнення захворювань, основні симптоми та синдроми та загальні закономірності перебігу при захворюваннях і травмах нервової системи. Збір анамнезу, методики обстеження неврологічних хворих, що використовуються у фізичній терапії та ерготерапії; сучасні підходи до відновного лікування, покази та протипокази до застосування засобів фізичної терапії і ерготерапії при різних патологічних станах неврологічних хворих, основні правила медичної етики та деонтології при роботі з пацієнтами у клініці неврологічних хвороб.	ПРН 04 ПРН 16
Розуміння: методики проведення реабілітаційних заходів при патологічних станах у неврології. Проводити опитування пацієнтів та мати навички для обстеження неврологічних хворих. Проводити загальний огляд, антропометрію, пальпацію, перкусію, аускультацию, визначення та оцінка пульсу і артеріального тиску. Проводити функціональні дослідження та функціональні проби, тестувати загальну й спеціальну фізичну працездатність неврологічних хворих з різними патологічними станами. використовуючи відповідний інструментарій. Документувати дані реабілітаційного обстеження згідно професійних інструкцій фізичного терапевта і вимог бази практики. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).	ПРН 07 ПРН 12 ПРН 14
Здатність: використовувати дані реабілітаційного обстеження при складанні індивідуальних програм з фізичної терапії, ерготерапії для пацієнтів із захворюваннями нервової системи, Використовувати засоби, методи та форми фізичної терапії, ерготерапії з урахуванням індивідуальних психологічних та функціональних особливостей стану неврологічних хворих, здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнтів з захворюваннями нервової системи.	ПРН 06 ПРН 11
Оволодіти навичками: Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів діагностики неврологічних хворих. Формулювати реабілітаційний діагноз відповідно до сучасних класифікацій. Аналізувати та класифікувати клінічну картину найбільш поширених неврологічних	ПРН 08 ПРН 13 ПРН 17

захворювань, основні синдроми та їх профілактику. Реалізовувати програму фізичної терапії, ерготерапії в пацієнтів із захворюваннями нервової системи. Прогнозувати результати фізичної терапії хворих із захворюваннями нервової системи та коректувати хід виконання програм фізичної терапії, діючи у межах затверджених клінічних настанов/протоколів.	
Уміння: спілкування з пацієнтом із захворюваннями нервової системи, іншими групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю у мультидисциплінарній команді. Навчати пацієнта прийомам самообслуговування, навчати опікунів/родичів пацієнта прийомам догляду за пацієнтом, залучати їх до реабілітаційного процесу, безпечно реалізовувати програму з фізичної терапії. Оцінювати стан здоров'я, фізичний розвиток, рухові можливості пацієнтів після проведення курсу реабілітаційних заходів, використовуючи інструментальні методами, за допомогою тестів, шкали оцінювання. Використовувати отримані знання в повсякденній роботі з пацієнтами.	ПРН 15 ПРН 18

Зміст Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи ОП «Фізична терапія, ерготерапія» полягає у набутті студентами практичних вмінь і навичок роботи на посаді асистента фізичного терапевта, ерготерапевта в лікувально-профілактичних закладах та реабілітаційних центрах, що і визначає її основну мету. Діяльність студента на практиці має дві складові частини, що доповнюють одна одну: індивідуальну роботу у реабілітаційному відділенні під керівництвом керівника практики від бази (120 годин) та самостійну роботу (60 годин).

Індивідуальна робота студента у період проходження виробничої клінічної практики

Практична діяльність студентів складається із щоденної 6-ти годинної роботи у реабілітаційному відділенні на Базі практики, де проходять лікування пацієнти із захворюваннями нервової системи. У ході практики студент включається у процес фізичної терапії, ерготерапії конкретного лікувально-профілактичного закладу, який включає наступні розділи:

- спостереження за роботою фізичних терапевтів, ерготерапевтів, які працюють на базі практики;
- проведення реабілітаційного обстеження пацієнта відповідно до клінічного діагнозу (збір анамнезу шляхом опитування пацієнта, а також членів його родини, лікуючих лікарів; використання методів обстеження, тестів, які прийняті у фізичній терапії та ерготерапії, при захворюваннях нервової системи, інших систем та органів);
- визначення наявних порушень у пацієнта за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я; виявлення основних проблем зі здоров'ям та складання реабілітаційного прогнозу;
- планування індивідуальних програм фізичної терапії, визначення короткотермінових та довготермінових цілей;
- проведення реабілітаційних втручань (заходів) з використанням різних форм кінезіотерапії, методів масажу, механотерапії, апаратної фізіотерапії, ерготерапевтичних маніпуляцій та оцінка їх ефективності;
- здійснення у процесі реабілітації оперативного, поточного та етапного контролю за станом пацієнта з оцінкою ефективності проведення програм фізичної терапії та ерготерапії й аналізом отриманих результатів;
- оволодіння та удосконалення методики проведення занять з фізичної терапії, ерготерапії; проведення корекції програми реабілітаційного втручання з урахуванням результатів спостереження та повторних обстежень пацієнтів;
- спілкування з пацієнтом та членами його сім'ї з метою надання чітких вказівок для заохочення та досягнення оптимального результату; надання практичних

рекомендацій щодо подальшого відновлення функцій, правильного поводження (переміщення, адаптаційного обладнання);

- співпраця в процесі проходження практики з медичним персоналом та пацієнтами лікувально-реабілітаційного закладу, дотримуючись деонтологічних принципів спілкування; збереження конфіденційності інформації про пацієнта, уникаючи обговорення її зі сторонніми особами;

- участь у методичних семінарах, інструктивних і організаційних нарадах, які проводяться для працівників установи, та інструктивних заняттях, які проводяться керівниками практики від кафедри;

- проведення санітарно-просвітницької роботи, яка включає проведення бесід із хворими та їх рідними про роль і ефективність впливу реабілітаційних заходів, небезпеку шкідливих звичок, профілактику гіподинамії та формування здорового способу життя; допомога медичному персоналу відділення у оформленні наочної агітації тощо.

Свою практичну діяльність студент узгоджує з процесом лікування, розпорядком дня пацієнта. Студент-практикант вступає у професійне спілкування з лікарями та іншим персоналом реабілітаційного відділення, виявляючи ініціативу і наполегливість у засвоєнні відповідних знань, умінь, навичок та норм поведінки. Студент налагоджує професійні стосунки з лікарями, фізичними терапевтами, ерготерапевтами, середнім та молодшим медичним персоналом, розвиває навички спілкування з пацієнтами, заохочує і навчає їх для досягнення цілей реабілітації. Під час практики студент постійно працює з науково-методичною літературою, підвищує свій фаховий рівень, вивчає нормативні документи тощо.

Самостійна робота студента у період проходження виробничої клінічної практики

Самостійна робота студента у період проходження Клінічної практики має важливе значення для якісного опанування програми практики і підготовки до проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії і включає:

- аналіз науково-методичної літератури з проблем фізичної терапії, ерготерапії пацієнтів із захворюваннями нервової системи;

- протоколювання й аналіз проведених занять з фізичної терапії, ерготерапії, інших видів реабілітаційної роботи;

- підбір необхідного методичного матеріалу для організації й проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії;

- оформлення документів планування та обліку практичної роботи студента-практиканта (щоденник практиканта, документи звітності тощо).

За період проходження практики студенти повинні підготувати плани-конспекти 5 реабілітаційних програм з акцентом на певний вид реабілітаційного втручання, проведених студентом-практикантом під наглядом фізичного терапевта, ерготерапевта для пацієнтів з захворюваннями нервової системи. У реабілітаційних програмах повинні бути відображені:

- методика збору анамнезу для хворих різних нозологій (відповідно профілю клінічної практики);

- методика проведення реабілітаційного обстеження хворого з відповідною нозологією;

- сформульовано реабілітаційний діагноз;

- визначено мету та завдання фізичної терапії, ерготерапії, етап реабілітації, руховий режим тощо;

- визначено засоби фізичної терапії, ерготерапії, їх дозування, послідовність застосування, організаційні та методичні особливості занять;

- наведені методичні розробки, які студент-практикант склав під час проходження практики (плани-конспекти занять з кінезіотерапії, інших видів реабілітаційної роботи тощо);

- проведено аналіз ефективності індивідуальної програми з фізичної терапії, надані

рекомендації щодо наступного проведення реабілітаційних заходів. шляхів.

Форми і методи контролю, критерії оцінювання

Контроль виконання студентами завдань практики здійснюється відповідальними керівниками практики від кафедри та бази практики. Студенти-практиканти повинні виконувати свою роботу згідно індивідуального графіку та плану роботи.

Виробнича «Клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи» оцінюється за всіма видами діяльності у процесі проведення поточного та підсумкового модульного контролю відповідно до розробленої системи балів.

Поточний контроль здійснюється керівниками практики упродовж проходження студентами виробничої клінічної практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної діяльності, дотримання трудової дисципліни та виконання завдань практики (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання поточного контролю під час виробничої клінічної практики

Показники	Бали
Відпрацювання робочого часу (за кожен робочий день практики нараховується по 1 балу)	0-20
Повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази	0-15
Вчасність та якість оформлення студентом щоденника практики і звітних матеріалів	0-10
Виконання індивідуальних завдань (складання реабілітаційних програм)	0-15
Загальна оцінка	0-60

Підсумковий контроль проводиться по завершенню Клінічної практики шляхом оцінювання цілісної систематичної практичної діяльності студентів упродовж періоду проходження практики. Предметом оцінювання якості практичної підготовки студента є рівень набутих ним практичних знань та навичок, уміння вести полеміку та захищати запропоновані у звіті положення. Загальна форма звітності студентів-бакалаврів за практику – письмовий звіт. Звіт з практики захищається здобувачем освіти при комісії, призначеній завідувачем кафедри. Диференційований залік з практики проводиться відповідальним за практику від базової кафедри, у присутності всієї навчальної групи у формі усної доповіді студента про виконану під час практики роботу з урахуванням відповідей на запитання та оцінки за його письмовий звіт. Максимальна оцінка – 40 балів. Вона визначається у відповідності з даними таблиці 2.

Таблиця 2

Оцінювання демонстрації набутих знань і вмінь, захисту звіту про практику

Кількість балів	Критерії оцінювання
40-31	Якщо доповідь і відповіді на запитання вірні й повні
30-21	Якщо доповідь недостатньо повна, а відповіді недостатньо вірні або викладені з незначними помилками
20-11	Якщо доповідь неповна, а відповіді в основному вірні, але викладені зі значними помилками
1-0	Якщо доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи

Отже, якість практичної підготовки студента під час проходження виробничої Клінічної практики у фізичній терапії, ерготерапії при захворюваннях нервової системи оцінюється у 100 балів за такими показниками поточного і підсумкового модульного

контролю:

- 1) відпрацювання робочого часу практики студентом на клінічній базі;
- 2) повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази;
- 3) вчасність та якість оформлення студентом щоденника і звіту про практику і представлення на перевірку керівнику;
- 4) повнота і якість виконання індивідуальних завдань (складання реабілітаційних програм)
- 5) демонстрація набутих практичних знань і вмінь, захист звіту про практику.

Рейтингова залікова оцінка студента дорівнює сумі оцінок за поточний і підсумковий модульний контроль (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала підсумкового залікового модульного контролю

Показники	Бали
Оцінка за захист звітів про практику та демонстрацію набутих студентом практичних знань і вмінь	0-40
Поточний контроль	0-60
Загальна оцінка	0- 100

Таким чином, за отриманою студентом загальною сумою балів поточного та підсумкового модульного контролю керівник практики від університету виставляє оцінку в залікову відомість і залікову книжку за шкалою ECTS та національною шкалою (табл.4).

Таблиця 4

Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Амосов Н.М. Физическая активность и сердце / Н.М.Амосов, Я.А.Бендет - 3-изд; перераб. и доп. – К.: Здоров'я, 1989 – 216с.
2. Амосова Є.Н. Клиническая кардіологія /Є.Н.Амосова – К. : Здоров'я. - 2002 – т. II. – 989с.
3. Аронов Д.М. Физическая реабилитация больных пожилого возраста, страдающих сердечной недостаточностью II-IV функционального класса: Пособие для врачей /Д.М.Аронов, Н.К.Новикова, В.Б.Красницкий – М., 2005. – 467 с.
4. Булатова М.М. Методические рекомендации по изучению дисциплины «Введение в специальность и основы самостоятельной работы» для студентов I-го курса. - К., 1989.
5. Віничук С.М., Прокопів М.М. Гострий ішемічний інсульт. - “Наукова думка”, Київ, 2006. - 287с.
6. Волошин П.В., Тайцлин В.И. Лечение сосудистых заболеваний головного и спинного мозга. – К: Здоровье, 1999. - 555с.
7. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: Навч. посібник для студентів ВНЗ 1-4 рівнів акредитації. – Львів: Українські технології, 2005. – 232с.
8. Григус І. М., Брега Л. Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2018. 268 с.
9. Гордиенко И., Телега Т. Позиционирование и перемещение ребенка с двигательными нарушениями :К., 2015. – 32 с.
10. Ефимов, Л.К. Лечебная физкультура при заболеваниях органов дыхания / Л.К. Ефимов. – К.: Здоров'я, 1988. – 88 с.
11. Заболевания сердца и реабилитация / [під. заг. ред. М.Л. Поплока, Д.Х. Шмідта]. – К.: Олімпійська література. - 2000. – 407 с.
12. Кашуба В.А. Биомеханика осанки / В.А.Кашуба. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 248 с.
13. Клочкова Е.В., Мальцев С.Г. Использование «Канадской модели выполнения деятельности (СОРМ)» для оценки потреблений клиента /Методическое пособие, Душанбе,-2010. – 37с.
14. Клочкова Е.В., Мальцев С.Г. Физическая терапия и эрготерапия как новые специальности для Республики Таджикистан /Методическое пособие, Душанбе. – 2010. – 45с.
15. Лікувальна фізична культура: Підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. 234 с.
- 16.
17. Макаренко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література. – 2006. – 196 с.
18. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. Посібник. – К.: Олімпійська література. – 2006. – 196 с.
19. Михайлов Б. В., Сердюк А. И., Федосеев В. А. Психотерапия в общесоматической медицине: Клиническое руководство / Под общ. ред. Б. В. Михайлова. — Харьков: Прапор, 2002. — 128 с.
20. Методичні вказівки з написання навчальних історій хвороби при курації пацієнтів з пошкодженнями і захворюваннями опорно-рухового апарату / М.С. Клепач, М.І. Пустовойт, В.П. Омельчук та інші. –Методичні вказівки. –Івано-Франківськ,2002. –40 с
21. Медична реабілітація: Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В.Н.Сокрута, Н.І. Яблучанського. - Краматорськ: «Каштан», 2015. - 548 с.
22. Мерн Ло, Сью Батист, Эни Карсвелл и др. Канадская Оценка Выполнения Деятельности (СОРМ) ./Пер. Сергей Мальцев, 1994. - 79 с.

23. Международная классификация функционирования, ограниченный жизнедеятельности здоровья (МКФ) Полная финальная версия. <http://www3.who.int/icf/icftemplate.cfm>
24. Мурза В.П. Психолого-фізична реабілітація. Підручник. – Київ: «Олан». – 2005. – 608 с.
25. Муравов И.В. Оздоровительные эффекты физической культуры и спорта. – Киев: Здоров'я, 1989. – 245с.
26. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту/ В.М.Мухін. – Київ: Олімпійська література, 2000. – 422с.
27. Мятіга О. М. Ф Фізична реабілітація в ортопедії : [навчальний посібник] / О. М. Мятіга. – Х. : СПДФЛ Бровін А. В., 2013. – 132 с.
28. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський та ін. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
29. Основи реабілітації, фізичної терапії та ерготерапії: Підручник/ За заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: «УКРМЕДКНИГА», 2018. – 372 с.
30. Основи фізичної реабілітації: Навчальний посібник/ За заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – 234 с.
31. Олекса А. П. Травматологія та ортопедія / А. П. Олекса. –К.: Вища школа, 1993. –511 с
32. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О. М.Хвисяюка. –Х., 2013. –656 с.
33. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини / Том II / Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2009. 784 с.
34. Пирогова Е.А. Совершенствование физического состояния человека. __ Киев: Здоров'я, 1989. – 162с.
35. Ракитина Р.И., Бованенко В.В., Буткевич Г.А. и др.. Физическая тренировка в группах здоровья. – Киев: Здоров'я, 1989. – 95с.
36. Самойленко В.Б., Яковенко Н.П. Медична і соціальна реабілітація: підручник. – К.: Медицина, 2018. – 464 с.
37. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія. К.: Здоров'я, 2005. – 328 с.
38. Сокрут В.Н., Казаков В.Н., Поважная Е.С. и др.: Общая физиотерапия и курортология. Учебное пособие. – Донецк: ОАО “Лебедь”, 1999. - 294с.
39. Спортивна медицина і фізична реабілітація: Навч. посібник / В.А. Шаповалова, В.М. Коршак, В.М. Халтагарова та ін. К.: Медицина, 2008. 248 с.
40. Травматологія та ортопедія : [підручник для студ. вищих мед. навч. закладів] / за ред. Г. Г. Голки, О. А. Бурянова, В. Г. Климовицького. –Вінниця: Нова Книга, 2013. –400 с.
41. Чаплинский В.В., Ковган В.А. Реабілітація хворих травматолого-ортопедичного профілю. –К.: Здоров'я, 1991. - 278с.
42. Язловецкий В.С. Физическое воспитание подростков с ослабленным здоровьем. – К.: Здоров'я, 1987. – 136с.